

D • N

2/7 1952

Klara ord från Sverige

Den svenska svarsnot som i går överlämnades till den ryske ambassadören är utomordentlig genom sin klarhet, öppenhet och skärpa. Oberoende av alla meningsbrytningar rörande vår utrikespolitik bör det fastslås att den svenska regeringen i detta fall uppträder med en bestämdhet och en energi som motsvarar den nationella opinionen och i utlandet bör vinna förståelse och respekt.

Beträffande Catalinaplanet, som nedsköts den 16 juni, avvisar den svenska regeringen de i ryska noter av den 17 och 19 juni gjorda påståendena, enligt vilka planet dels skulle ha befunnit sig inom den sjögräns på vilken Ryssland gör anspråk, dels ha öppnat eld mot inskridande ryska plan. Notan konstaterar att de svenska plan som spanade efter den försvunna DC 3:an aldrig kommit närmare det ryska landterritoriet än femton sjömil; den konstaterar också, med stöd av en bilagd och alltigenom övertygande redogörelse, att talet om eldgivning från svensk sida "faller redan på det bevisliga faktum att planet var obebäpnat".

Beträffande DC 3:an, som med åtta mans besättning försvann den 13 juni, framhålls att efter den ryska noten den 24 juni — som hävdar att främmande plan avvisats förstnämnda dag vid kränkning av den ryska sjögränsen — det måste anses klart att även i detta fall ryska militärflygare varit skyldiga; det betonas också att planet vid den av ryssarna angivna tidpunkten befann sig minst 45 sjömil från det område där det enligt den ryska förklaringen skulle ha nedskjutits. Även detta plan var obebäpnat. Svenska regeringen utsträcker den protest och de yrkanden om gottgörelse som redan framstälts rörande Catalinaplanet till beskjutningen av planet av typ DC 3.

Till dessa klarlägganden knyter sig några uttalanden som är verkkningsfulla i sin riktighet och sin fasthet. Den ryska uppgiften att Catalinaplanet

skulle ha vägrat lyda en uppmaning att landa på ryskt flygfält besvaras med orden "att det icke skulle ha funnits någon som helst anledning för det svenska planet att efterkomma en sådan order, eftersom det befann sig över ostridigt internationellt vatten", och till dessa ord läggs en deklARATION som det finns skäl att starkt understryka: "Svenska militärflygplan har självfallet full frihet att flyga över fritt hav och kommer att i framtiden liksom hittills begagna sig av denna rätt." I samband härmed påpekas att Ryssland i själva verket av de avgivna noterna att döma erkänner denna grundsats. Ryssarna har måst ljuga, har måst dikta ett visst händelseförlopp för att söka värja sig mot de svenska anklagelserna. Av mindre vikt, men effektiv i sin knapphet är erinran om att Ryssland — som påstått sig aldrig kränka andra staters gränser — vid två tillfällen erkänt överflygningar i Karlskronaområdet.

Ytterligare ett par moment i noten bör framhåvas. Det förklaras att "den svenska allmänheten är med rätta upprörd över dessa upprepade övergrepp mot svenska flygplan". Och det sägs ifrån att den svenska regeringen begär att det ryska utrikesministeriet skall ta del av det framlagda bevismaterialet och underkasta frågan "en förnyad, genomgripande undersökning".

Om Ryssland vidhåller sin uppfattning, yrkar Sverige på anlitaandet av en internationell procedur, närmast genom den internationella domstolen i Haag, eventuellt en undersökning av fakta genom en internationell kommission, såsom 1907 års Haagkonvention förutser. Det kan diskuteras om inte en omedelbar hänvändelse till Förenta nationerna hade varit en bättre lösning. Under alla förhållanden måste förut sättas att en sådan hänvändelse sker då Ryssland avvisar det svenska förslaget. Att Ryssland kommer att avvisa kan anses givet. Brott, lögn och motanklagelser har kännetecknat Rysslands uppträdande i denna konflikt liksom i så många andra. Svenska regeringen har talat ut, och det är vi alla tacksamma för.